

به نام خدا

وزارت کشور
معاونت سیاسی

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور

و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱

با اصلاحات و الحاقات بعدی

و قوانین مرتبط

(فصول و مواد مربوط به برگزاری انتخابات)

دفتر انتخابات وزارت کشور

تأیید ۱۳۹۹

شورا در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل ششم: در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود از راه انتخابات: انتخابات رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراهای و نظائر اینها یا از راه همه‌پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین گردد.

اصل هفتم: طبق دستور قرآن کریم «وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ» و «وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ» شوراهای: مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظائر اینها از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشورند.

موارد، طرز تشکیل و حدود اختیارات و وظایف شوراهای را این قانون و قوانین ناشی از آن معین می‌کند.

اصل دوازدهم: دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل الی‌الابد غیرقابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی و زیدی دارای احترام کامل می‌باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخیصیه (ازدواج، طلاق، ارث و وصیت) و دعاوی مربوط به آن در دادگاه‌ها رسمیت دارند و در هر منطقه‌ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند، مقررات محلی در حدود اختیارات شوراهای بر طبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب.

اصل یکدم: برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر،

شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شونده‌گان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون معین می‌کند.

اصل یکصد و یکم: به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های

عمرانی و رفاهی استان‌ها و نظارت بر اجرای هماهنگ آنها، شورای عالی استان‌ها مرکب از نمایندگان شوراهای استان‌ها تشکیل می‌شود. نحوه تشکیل و وظایف این شورا را قانون معین می‌کند.

اصل یکصد و دوم: شورای عالی استان‌ها حق دارد در حدود وظایف خود طرح‌هایی تهیه

و مستقیماً یا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند. این طرح‌ها باید در مجلس مورد بررسی قرار گیرد.

اصل یکصد و سوم: استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف

دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

اصل یکصد و پنجم: تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد.

اصل یکصد و ششم: انحلال شوراها جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن

نیست. مرجع تشخیص انحراف و ترتیب انحلال شوراها و طرز تشکیل مجدد آنها را قانون معین می‌کند. شورا در صورت اعتراض به انحلال حق دارد به دادگاه صالح شکایت کند و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی

(فصول و مواد مربوط به برگزاری انتخابات)

فصل اول - تشکیلات

ماده ۱ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر و شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای (روستا)، بخش، شهر و شهرستان یا استان صورت می گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استانها و نظارت بر اجرای هماهنگ آن، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای استانها تشکیل می شود.

ماده ۲ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵) - مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری، شوراهای روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می باشد.

ماده ۳ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - دوره فعالیت شوراهای اسلامی شهر و روستا چهار سال می باشد که از ۱۴ مردادماه شروع می شود و در ۱۳ مردادماه چهار سال بعد خاتمه می یابد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - دوره چهارم شوراهای اسلامی شهر و روستا در ۱۳ مرداد ماه ۱۳۹۶ خاتمه یافته و دوره پنجم این شوراها از ۱۴ مرداد ماه ۱۳۹۶ آغاز می گردد.

ماده ۴ - تعداد اعضای شورای اسلامی روستاهای تا ۱۵۰۰ نفر جمعیت (سه) نفر و روستاهای بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت و بخش (پنج) نفر خواهد بود.

ماده ۵ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در هر بخش شورای بخش که اعضای آن ۵ نفر می باشد با اکثریت نسبی از بین نمایندگان منتخب شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش تشکیل می شود و در صورتی که عضو معرفی شده از شورای روستا به عضویت اصلی و علی البدل شورای بخش انتخاب شود از عضویت شورای روستا خارج نخواهد شد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - از یک روستا بیش از یک نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از پنج روستا باشد اعضاء شورای بخش از میان مجموع اعضای شوراهای روستاها انتخاب خواهند شد و در نهایت حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب گردد.

ماده ۶ - (اصلاحی ۱۳۹۵/۲/۲۰) - تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای اسلامی شهر به شرح زیر می باشد:

- الف - شهرهای تا ۵۰ هزار نفر، ۵ نفر عضو اصلی و ۳ نفر عضو علی البدل.
- ب - شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰ هزار نفر تا ۲۰۰ هزار نفر، ۷ نفر عضو اصلی و ۵ نفر عضو علی البدل.
- ج - شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰ هزار نفر تا ۵۰۰ هزار نفر، ۹ نفر عضو اصلی و ۶ نفر عضو علی البدل.
- د - شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰۰ هزار نفر تا ۱ میلیون نفر، ۱۱ نفر عضو اصلی و ۷ نفر عضو علی البدل.
- ه - شهرهای با جمعیت بیش از ۱ میلیون نفر تا ۲ میلیون نفر، ۱۳ نفر عضو اصلی و ۸ نفر عضو علی البدل.
- و - شهرهای با جمعیت بیش از ۲ میلیون نفر، ۱۵ نفر عضو اصلی و ۱۰ نفر عضو علی البدل.
- ز - شهر تهران ۲۱ نفر عضو اصلی و ۱۱ نفر عضو علی البدل.

تبصره ۵ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵) - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

ماده ۷ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا و شهر، عضو علی‌البدل به ترتیب آراء جایگزین می‌شود.

تبصره ۶ - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هرگاه عضوی به هر دلیلی تا دو ماه در جلسه شورا شرکت ننماید، تا تعیین تکلیف نهایی که نباید بیش از شش ماه به طول بیانجامد از عضو علی‌البدل به عنوان جانشین در جلسات دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۸ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در صورت تبدیل روستا به شهر، شورای شهر همان شورای روستا خواهد بود. چنانچه دو یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضاء شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

تبصره ۷ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - چنانچه دو یا چند روستا ادغام و به یک روستا تبدیل شوند، شورای روستای جدید از میان اعضاء شوراهای روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

ماده ۹ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - نمایندگان مجلس شورای اسلامی، استانداران، فرمانداران، شهرداران، بخشداران، دهیاران و مدیران کل و روسای ادارات می‌توانند در جلسات شورای اسلامی حوزه مسؤولیت خود بدون حق رای شرکت کنند.

تبصره ۸ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - شوراها در صورت ضرورت و بنا به دعوت بخشدار و فرماندار ذیربط، موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌باشند. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۰- شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخش‌های واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده‌اند، تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شوراهای هر یک از شهرها تا یکصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از یکصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می‌باشد. چنانچه تعداد شهرها و بخش‌های یک شهرستان کمتر از پنج باشد، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می‌شود. در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده در شورای شهرستان داشته باشد. شهرستان‌هایی که فقط یک بخش و یک شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دو نفر نماینده در شورا، مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۱- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستان‌های تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده‌اند تشکیل می‌شود.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت جمعیت از شوراهای شهرستان‌های ذیربط تأمین می‌شود. در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده

در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

ماده ۱۲ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می‌شود که طبق قوانین و مقررات مربوط، به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۲/۱/۲۷) - در محدوده شهری تهران، ری و تجریش فقط یک شورای اسلامی شهر تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در صورت دعوت شورای بخش و شهر از بخشدار، شورای شهر مرکز شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار، شورای استان از استاندار، یا سایر مسوولین اجرایی سطوح فوق‌الذکر، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۴ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - شورای عالی استان‌ها، از نمایندگان منتخب شوراهای استان‌ها که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی انتخاب و معرفی می‌شوند، تشکیل می‌گردد. (پی‌نویس ۱)

پی‌نویس ۱ - از قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری... مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹:

ماده ۷۰ - وزیر کشور پس از وصول معرفی‌نامه‌ی کلیه‌ی نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی استان‌ها اسامی اعضای شورای عالی اسلامی استان‌ها را به منظور اطلاع عموم از طریق رسانه‌های گروهی (راديو- تلویزیون) اعلام خواهد نمود.

ماده ۷۱ - وزارت کشور محل مناسبی را برای شورای عالی اسلامی استان‌ها تعیین خواهد کرد.

تبصره - برای اعضای شورای عالی اسلامی استان‌ها کارت عضویت به معرفی وزیر کشور و امضاء رئیس مجلس شورای اسلامی صادر خواهد شد.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - از استان‌های تا دو میلیون نفر جمعیت، دو نماینده و

از استان‌های دارای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، سه نماینده و از استان تهران چهار نماینده در شورای عالی استان‌ها عضویت دارند.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - شورای عالی استان‌ها با درخواست وزیر کشور موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌باشد.

تبصره ۳- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با درخواست شورای عالی استان‌ها که باید به صورت کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شرکت می‌نمایند.

ماده ۱۵- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - عضویت در کلیه شوراهای موضوع این قانون افتخاری است و شغل محسوب نمی‌شود.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هر فرد می‌تواند فقط عضو شورای یک روستا یا یک شهر باشد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - پذیرش استعفای هر یک از اعضای شورا منوط به تصویب شورا است.

تبصره ۳- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - نامزد شدن اعضای شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفای آن‌ها از سوی شورا قبل از پایان مهلت قانونی می‌باشد.

ماده ۱۶ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - جلسات شوراهای علنی و با حضور دوسوم اعضای اصلی رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق (بی‌نویس^۲) آرای حاضرین معتبر است و تشکیل جلسات غیرعلنی منوط به تصویب دوسوم اعضای حاضر در جلسه می‌باشد.

ماده ۱۷ - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می‌شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به فاصله یک ماه پس از تشکیل سه‌چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستان‌های واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استان‌ها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استان‌ها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود.

ماده ۱۸ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - اولین جلسه شوراهای موضوع این قانون وفق ماده (۱۷) به دعوت مسوولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می‌شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی برای مدت یک سال انتخاب شوند.

ماده ۱۹ - (الحاقی ۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای بخش، شهرستان، استان و عالی استان‌ها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود.

پی‌نویس ۲ - اکثریت مطلق یعنی «بیش از نصف»

فصل دوم – انتخابات

الف – کیفیت انتخابات

ماده ۲۰ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - انتخاب اعضای شورای روستا و شهر به صورت مستقیم، عمومی، با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا خواهد بود.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - در صورتی که آرای دو یا چند نفر از داوطلبان مساوی باشد اولویت با ایثارگران می‌باشد و در صورت نبودن افراد مذکور اولویت با فرد یا افرادی است که دارای مدرک تحصیلی بالاتر هستند و در صورت یکسان بودن مدرک تحصیلی، ملاک انتخاب قرعه است. انتخابات هیأت رئیسه شوراهای موضوع این قانون نیز مشمول مفاد این تبصره می‌باشد.

ماده ۲۱ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - وزارت کشور می‌تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور، تمام یا برخی از مراحل مربوط به برگزاری انتخابات را در تمام یا تعدادی از حوزه‌های انتخابیه به صورت رایانه‌ای انجام دهد.

ماده ۲۲ - در هر نوبت انتخابات، هر شخص واجد شرایط حق دارد فقط یک بار در یک شعبه اخذ رأی با ارائه شناسنامه رأی دهد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در انتخابات میان دوره‌ای، در هر حوزه، کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در هیچ حوزه‌ای رأی نداده باشند.

ماده ۲۳ - در موارد زیر برگ‌های رأی باطل می‌شود ولی جزو آرای مأخوذه محسوب می‌گردد و مراتب در صورتجلسه قید و برگ‌های رأی مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف - آرا ناخوانا باشد.

ب - آرایه که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

ج - آرایه که دارای نام رای دهنده یا امضاء یا اثر انگشت وی باشد.

د - آرایه که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تایید شده باشد.

ه - آرایه که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

تبصره - چنانچه برگ رای مشتمل بر اسامی خوانا و ناخوانا باشد فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد بود.

ماده ۲۴ - در موارد زیر برگ های رای باطل می شود و جزو آرای مأخوذه محسوب نمی گردد

و مراتب در صورتجلسه قید و برگ های رای مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - کل آرای صندوقی که فاقد لاک و مهر یا پلمپ انتخاباتی باشد.

ب - کل آرای مندرج در صورتجلسه ای که صندوق اخذ رای آن فاقد اوراق رای یا برگ های تعرفه باشد.

ج - آرایه که زاید بر تعداد تعرفه باشد.

د - آرایه که فاقد مهر انتخاباتی باشد.

ه - آرایه که روی ورقه ای غیر از برگ رای انتخاباتی نوشته شده باشد.

و - آرای کسانی که به سن قانونی رای دادن نرسیده باشند.

ز - آرایه که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی اخذ شده باشد.

ح - آرایه که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.

ط - آرایه که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.

ی - آرایه که از طریق تهدید به دست آمده باشد.

ک - آرایه که با تقلب و تزویر «در تعرفه ها، آرا، صورتجلسه ها و شمارش» به دست آمده باشد.

تبصره ۱ - آرای زاید مذکور در بند «ج» به قید قرعه از کل برگ های رأی کسر می شود.

تبصره ۲ - چنانچه احراز شود که رای دهنده بیش از یک برگ رای به صندوق ریخته باشد، همه اوراق وی باطل است و جزو آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد.

ماده ۲۵ - در صورتی که در برگ رای علاوه بر اسامی نامزدهای تاییدشده، اسامی دیگر نوشته شده باشد، برگ رای باطل نیست و فقط اسامی اضافه خوانده نمی‌شود.

ماده ۲۶ - در صورتی که اسامی نوشته شده در برگ رای بیش از تعداد لازم باشد، اسامی اضافه از آخر خوانده نمی‌شود.

ماده ۲۷ - در صورتی که در برگ رای نام یک داوطلب چند بار نوشته باشد فقط یک رای برای او محسوب می‌شود.

ماده ۲۸ - (اصلاحی ۱۳۹۲/۱/۲۷) - در حوزه‌های انتخابیه‌ای که تا (ده) نفر نامزد انتخاباتی داشته باشد نامزدها می‌توانند به تنهایی یا اشتراک برای هر یک از شعبه‌های ثبت نام و اخذ رای و در حوزه‌های انتخابیه‌ای که بیش از (ده) نفر نامزد داشته باشد، برای هر پنج شعبه ثبت نام و اخذ رای یک نفر نماینده جهت حضور در محل شعب اخذ رای به هیات اجرایی معرفی نمایند. در تهران و سایر کلانشهرها، تعداد نمایندگان ناظر از طرف نامزدهای انتخابات شورای اسلامی شهر با توافق هیأت اجرایی تعیین می‌گردد.

تبصره - چنانچه نمایندگان کاندیداها تخلفی در شعب اخذ رای مشاهده نمایند بدون دخالت، مراتب را به هیات اجرایی و نظارت کتباً اعلام خواهند نمود.

ب - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان

ماده ۲۹ - انتخاب کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند:

۱ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - حداقل سن ۱۸ سال تمام در روز اخذ رای.

۳ - سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رای به استثنای شهرهای بالای یک صد هزار نفر جمعیت.

تبصره - کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده حوزه انتخابیه باشد ولی افراد تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند می-توانند در همان حوزه رای دهند.

ماده ۳۰ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

الف - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

ب - حداقل سن ۲۵ سال تمام.

ج - اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه.

د - ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

ه - دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دویست (۲۰۰) خانوار و داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دویست (۲۰۰) خانوار، داشتن حداقل مدرک فوق دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست هزار (۲۰ هزار) نفر جمعیت، داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار (۲۰ هزار) نفر جمعیت.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۹۲/۱/۲۷ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) کسانی که سابقه یک دوره کامل عضویت

اصلی شورا را دارا باشند به شرطی که در همان حوزه انتخابیه نامزد شوند از شرط مدرک تحصیلی معاف هستند.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۹۲/۱/۲۷) هیأت‌های اجرایی و نظارت در صورت ضرورت، تأییدیه مدارک

تحصیلی ثبت نام کنندگان را اخذ می نمایند.

و- دارا بودن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا کارت معافیت دائم از خدمت برای مردان.

ز (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - داشتن سلامت جسمانی در حد برخورداری از نعمت شنوایی و گوپایی و سلامت روانی،

حسب مورد با گواهی پزشکی قانونی

تبصره ۱ (اصلاحی ۹۷/۴/۳۰) - اقلیت‌های شناخته شده در قانون اساسی به جای اسلام باید به

اصول دین خود اعتقاد و التزام عملی داشته باشند.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - اعضای شوراها باید در محدوده بخش حوزه انتخابیه خود

سکونت اختیار نمایند. تغییر محل سکونت هر یک از اعضای شورا از محدوده حوزه انتخابیه به خارج از آن موجب سلب عضویت خواهد شد.

تبصره ۳- (الحاقی ۱۳۹۲/۱/۲۷) - ارائه گواهی عدم سوءپیشینه که از تاریخ صدور آن بیش از سه

ماه نگذشته باشد در هنگام ثبت نام الزامی است.

ماده ۳۱- (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار و بخشدار و اعضای هیات‌های

اجرایی و نظارت انتخابات شوراها از داوطلب شدن در حوزه انتخابیه مربوطه محرومند.

ماده ۳۲- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی به

ترتیب ذیل محرومند:

۱- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷ و ۱۳۹۶/۴/۲۰) رییس جمهور و مشاورین و معاونین وی، نمایندگان خبرگان رهبری، وزرا، معاونین و مشاورین آنان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، معاونان و مشاوران رئیس مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای نگهبان، رییس قوه قضاییه و معاونین و مشاورین وی، رییس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنان، رییس دیوان عدالت اداری، رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی، دادستان دیوان محاسبات، رییس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین وی، شاغلین نیروهای مسلح، روسای سازمان‌ها و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح، رییس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی، دبیر هیأت دولت، روسای دفاتر سران سه قوه، روسا و سرپرستان سازمان‌های دولتی، رؤسای دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی)، رییس دانشگاه آزاد اسلامی، روسای کل و مدیران عامل بانک‌ها، رییس جمعیت هلال احمر و معاونین وی، رییس بنیاد مستضعفان و جانبازان، سرپرست بنیاد شهید، سرپرست بنیاد مسکن، سرپرست کمیته امداد امام، روسای سازمان‌ها، مدیران عامل شرکت‌های دولتی (مانند شرکت مخابرات، دخانیات ... سرپرست نهضت سواد آموزی، رییس سازمان نظام پزشکی ایران، رئیس سازمان نظام مهندسی کشور و اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران، مدیران کل و سرپرستان ادارات کل ستادی مجلس شورای اسلامی، مدیران کل تشکیلات ستادی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و ادارات دولتی و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستانی که حوزه مسوولیت آنان به کل کشور تسری دارد از عضویت در شوراهای اسلامی سراسر کشور محرومند مگر آن که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۲- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷ و ۱۳۹۶/۴/۲۰) - استانداران و معاونین و مشاورین آنان، فرمانداران و معاونین آنان، شهرداران و معاونین آنان، بخشداران، مدیران کل ادارات استانداری، مدیران کل، سرپرستان ادارات کل، معاونین ادارات کل، دادستان‌ها، دادیارها، بازپرس‌ها، قضات، روسای دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) و رؤسای شعب آنها، روسای بانک‌ها، رئیس و اعضای هیأت مدیره سازمان نظام پزشکی، رئیس و اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی، رئیس و اعضای هیأت مدیره اتاق اصناف ایران، رئیس و اعضای هیأت مدیره نظام مهندسی کشاورزی، رئیس و اعضای هیأت مدیره سازمان نظام پرستاری، رئیس و اعضای هیأت مدیره کانون وکلا، روسا، سرپرستان و معاونین سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و نهادهای و موسسات دولتی و وابسته به دولت که از بودجه عمومی به هر مقدار استفاده می‌نمایند و سایر روسا، مدیران و سرپرستان استان، شهرستان و بخش به ترتیب از عضویت در شوراهای اسلامی واقع در محدوده استان، شهرستان و بخش محرومند، مگر آن که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷ و ۱۳۹۵/۲/۲۰) شهرداران، مدیران مناطق شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته و دهیاران از عضویت در شورای اسلامی شهر و روستای محل خدمت محرومند، مگر آن که قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۴- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷ و اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) اعضاء شوراهای اسلامی موضوع این قانون و شاغلین در شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته و همچنین دهیاران و شاغلین دهیاری در طول مدت عضویت در شورای اسلامی نمی‌توانند در مسئولیت‌های مذکور در این ماده مشغول به کار شوند.

ماده ۳۳ - اشخاص زیر از داوطلب شدن برای عضویت در شوراها محرومند:

الف - کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش موثر و فعال داشته‌اند به تشخیص مراجع ذیصلاح.

ب - کسانی که به جرم غصب اموال عمومی محکوم شده‌اند.

ج - وابستگان تشکیلاتی به احزاب، سازمان‌ها و گروهک‌هایی که غیرقانونی بودن آنها از طرف مراجع صالحه اعلام شده باشد.

د - کسانی که به جرم اقدام بر ضد جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند.

هـ - محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالح قضایی.

و - محکومین به حدود شرعی.

ز - محکومین به خیانت و کلاهبرداری و غصب اموال دیگران به حکم محاکم صالح قضایی.

ح - مشهوران به فساد و متجاهران به فسق.

ط - قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد.

ی - محجوران و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل ۴۹ قانون اساسی باشند. (بی‌نویس ۳)

ک - وابستگان به رژیم گذشته از قبیل (اعضای انجمن‌های ده، شهر، شهرستان و استان و خانه‌های انصاف، روسای

کانون‌های حزب رستاخیز و حزب ایران نوین و نمایندگان مجلس‌های سنا و شورای ملی سابق، کدخدایان و خوانین

وابسته به رژیم گذشته).

ماده ۳۴ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هیچ یک از داوطلبان عضویت در شوراها نمی‌توانند همزمان در بیش از

یک حوزه‌ی انتخابیه به عنوان داوطلب عضویت در شورا ثبت نام نمایند. در غیر این صورت اسم آنان از

پی‌نویس ۳ - اصل ۴۹ قانون اساسی مصوب سال ۱۳۵۸/۹/۱۲:

دولت موظف است ثروت‌های ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات، سوءاستفاده از مقاطعه‌کاری‌ها و معاملات دولتی، فروش زمین‌های موات و مباحات اصلی، دایر کردن اماکن و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

فهرست داوطلبان حذف و از آن تاریخ تا پایان همان دوره از داوطلب شدن در انتخابات شوراهای محروم می-گردند.

ج - هیات اجرایی و وظایف آنها

ماده ۳۵ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیأت اجرایی شهرستان، به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، رئیس اداره آموزش و پرورش و هشت (۸) نفر از معتمدان محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - برای تعیین هشت (۸) نفر معتمدان هیأت اجرائی، فرماندار سی (۳۰) نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - اعضاء هیأت اجرائی شهرستان و معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار نباید داوطلب عضویت در شورای شهر باشند. (پی‌نویس ۴)

تبصره ۳ - (الحاقی ۱۳۹۲/۱/۲۷) - در صورت تشکیل هیأت اجرایی برای برگزاری همزمان انتخابات شوراهای اسلامی و ریاست جمهوری، اجرای حکم انتخاب یک نفر از اعضای شورا به عنوان یکی از معتمدین موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری منتفی است.

پی‌نویس ۴ - از قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری ... مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ با اصلاحات بعدی:

ماده ۴۰ - (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) - هیچ یک از اعضای هیأت‌های اجرایی و نظارت و اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی نباید با کاندیداها خویشاوندی نسبی (پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر) یا سببی درجه یک داشته باشد. به استثناء روستاها که وجود ارتباط خویشاوندی سببی درجه یک بلامانع خواهد بود. (در سال ۹۶ این ماده نسخ شده است)

ماده ۳۶ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیات اجرایی

بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاه‌های مذکور در ماده (۳۵) و مسئول جهاد کشاورزی بخش و یا معاون وی و هفت (۷) نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - برای تعیین هفت (۷) نفر از معتمدان هیأت اجرائی،

بخشدار سی (۳۰) نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت، از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - اعضاء هیأت اجرائی بخش و معتمدان دعوت شده از سوی بخشدار

نباید داوطلب عضویت در شورای روستا باشند.

ماده ۳۷ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - معتمدان منتخب موضوع مواد ۳۵ و ۳۶ به دعوت فرماندار و

بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو (۲) روز پس از انتخاب، تشکیل جلسه داده، پس از حضور دوسوم مدعوین (حداقل ۲۰ نفر) از بین خود به ترتیب هشت (۸) و هفت (۷) نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج (۵) نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرایی شهرستان و بخش با رای مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب می‌نمایند.

ماده ۳۸ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت (۸)

و هفت (۷) نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرائی انتخابات دعوت نماید.

ماده ۳۹ - جلسات هیأت اجرایی با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و در صورت استعفا یا غیبت

غیرموجه هر یک از معتمدین هیأت اجرایی در سه جلسه که به منزله استعفا تلقی می‌گردد، فرماندار یا بخشدار (یا نماینده وی) از اعضای علی‌البدل به ترتیب آرا به جای آنان دعوت خواهد نمود.

تبصره ۱ - غیرموجه بودن غیبت با تصویب دوسوم اعضای هیأت اجرایی خواهد بود.

تبصره ۲- تصمیمات هیات اجرایی با اکثریت آرای اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - در صورتی که با دعوت از اعضای اصلی و علی‌البدل، اکثریت حاصل نگردد، اعضای اداری هیات اجرایی بقیه معتمدان (تا سی نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضا را از میان خود انتخاب نمایند.

ماده ۴۰- عضویت هر فرد در بیش از یک هیأت اجرایی به طور همزمان ممنوع است.

ماده ۴۱- اعضای اداری هیأت اجرایی تا زمانی که از سمت اداری خود مستعفی یا برکنار نشده اند، شخصاً مکلف به شرکت در جلسات هیأت اجرایی می‌باشند و غیبت غیرموجه آنان در جلسات هیات اجرایی، ترمذ از وظایف قانونی محسوب می‌گردد و فرماندار یا بخشدار (یا نماینده وی) موظف است بلافاصله پس از غیبت اعضای اداری هیات اجرایی، مراتب را با ذکر علت غیبت به مقام مافوق وی اعلام دارد.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) - در صورتی که فرماندار بدون عذر موجه در جلسات شرکت ننماید بقیه اعضا هیات اجرایی موظفند، موضوع را صورتجلسه کرده و مراتب را به مقام مافوق گزارش نمایند.

ماده ۴۲- هیات‌های اجرایی در اسرع وقت تشکیل جلسه داده و پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی، تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی را صورتجلسه نموده و یک هفته قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات و اوقات اخذ رأی و شرایط انتخاب کنندگان و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی در حوزه انتخابیه می‌نمایند. (بی‌نویس ۵)

پی‌نویس ۵ - تبصره ماده ۴۱ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری... مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹:
محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل تغییر است مگر این که دایر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبل، به علت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت موجه دیگری به تشخیص هیأت اجرایی مقدر نباشد

ماده ۴۳ - هیات‌های اجرایی برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رای ۵ نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و جهت صدور حکم به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه معرفی می‌نمایند. (پی‌نویس ۶)

تبصره ۱ - در صورتی که در محل استقرار شعبه ثبت نام و اخذ رای به تعداد کافی معتمد باسواد نباشد هیات اجرایی می‌تواند افرادی را از خارج (حتی الامکان از محدوده همان بخش) برای آن شعبه انتخاب و به حکم فرماندار یا بخشدار اعزام نماید.

تبصره ۲ - اعضای شعب ثبت نام و اخذ رای از بین خود یک رییس و یک نایب رییس و سه نفر منشی انتخاب می‌نمایند.

ماده ۴۴ - ماموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هر گونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق‌های رای می‌باشند. نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۴۵ - هیات‌های اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی، مسوول صحت برگزاری انتخابات حوزه انتخابیه خود می‌باشند.

ماده ۴۶ - هیات‌های اجرایی می‌توانند برای بعضی از مناطق که لازم باشد شعب سیار ثبت نام و اخذ رای با ذکر مسیر حرکت و محل توقف تعیین نمایند.

که در این صورت شعبه ثبت نام و اخذ رأی جدید در کوتاه‌ترین فاصله نسبت به شعبه قدیم به نحوی دایر خواهد شد که خللی در مراجعه رأی‌دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود.

پی‌نویس ۶ - ماده ۴۱ قانون اصلاح تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری... مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹:

هیات‌های اجرایی می‌توانند در صورت ضرورت نسبت به تعویض تمام یا عده‌ای از اعضای یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی اقدام نمایند.

ماده ۴۷- هیات‌های اجرایی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رای، محل ثبت نام و اخذ رای آماده باشد.

ماده ۴۸- فرماندار و بخشدار هر حوزه انتخابیه مکلف است پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر شروع انتخابات و همزمان با تشکیل هیأت اجرایی، تاریخ مراجعه داوطلبان عضویت در شوراهای اسلامی را ضمن انتشار آگهی به اطلاع کلیه اهالی حوزه انتخابیه برساند.

تبصره ۱- مهلت مراجعه داوطلبان به فرمانداری، بخشداری جهت اعلام داوطلبی هفت (۷) روز از تاریخ مقرر در آگهی ثبت نام می باشد.

تبصره ۲- شرایط انتخاب شوندهگان و تاریخ شروع و خاتمه قبول برگ اعلام داوطلبی از طرف فرماندار، بخشدار در آگهی اعلام داوطلبی قید خواهد شد.

ماده ۴۹- هیات اجرایی موظف است به منظور احراز شرایط مذکور در مواد ۳۰ و ۳۳ در باره هر یک از داوطلبان عضویت در شورای اسلامی شهر حسب مورد از مراجع ذیربط از قبیل اداره اطلاعات، نیروی انتظامی، دادگستری، ثبت احوال استعلام نماید.

تبصره ۱- چنانچه داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا مضمون به داشتن یکی از موارد مذکور در ماده ۳۳ باشند هیات اجرایی مربوط موظف است حسب مورد از مراجع ذیربط در ماده فوق استعلام نماید.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - مراجع مذکور در ماده فوق موظف هستند ظرف ۱۰ روز از تاریخ وصول استعلام، نسبت به موارد استعلام کتباً پاسخ دهند.

ماده ۵۰ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - هیأت‌های اجرایی پس از دریافت نتیجه استعلامات موظفند ظرف مدت

چهارده (۱۴) روز به صلاحیت داوطلبان رسیدگی و نتیجه را به صورت کتبی و رسمی به همراه پرونده کامل داوطلبان به هیأت‌های نظارت متناظر ارسال نمایند.

ماده ۵۱ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰ و ۸۶/۸/۲۷) - نظر هیأت‌های اجرایی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید

صلاحیت داوطلبان با تأیید هیأت‌های نظارت شهرستان و بخش معتبر است و چنانچه ظرف چهارده (۱۴) روز از تاریخ دریافت نتیجه رسیدگی، هیأت نظارت مربوط درباره داوطلب یا داوطلبان نظر خود را اعلام نکند، نظر هیأت اجرایی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۵۲ - بررسی سوابق داوطلبان باید محرمانه انجام گیرد به طوری که موجب هتک حیثیت و

آبروی افراد نشود و بررسی‌ها از محدوده موارد مذکور در مواد ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ این قانون خارج نگردد و افشای هر گونه اطلاعات دریافت شده توسط اعضای هیأت‌های اجرایی و یا هر شخص دیگر ممنوع است.

ماده ۵۳ - هیأت‌های اجرایی مکلف‌اند در انجام وظایف خود بی طرفی کامل را رعایت نمایند و در

صورت تخلف، فرماندار یا بخشدار موظف است با رای اکثریت اعضای هیأت اجرایی نسبت به تعویض هر یک از معتمدین هیأت اجرایی و در مواردی که انحلال هیأت اجرایی ضروری باشد با تأیید استاندار و هیأت نظارت استان اقدام نماید. تشکیل مجدد هیأت اجرایی با رعایت مقررات مندرج در این قانون انجام می‌گیرد و تصمیمات متخذه هیأت اجرایی منحل‌ه عنداللزوم وسیله هیأت اجرایی جدید قبل از انقضای مهلت قانونی رسیدگی به صلاحیت داوطلبان قابل تجدیدنظر خواهد بود.

تبصره ۱ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا و شهر که صلاحیت آنان در هیات اجرایی و نظارت بخش و روستا (بی‌نویس^۷) رد شده است می‌توانند ظرف مدت (۴) روز از تاریخ اعلام اسامی نامزدهای انتخاباتی شکایت خود را به ترتیب داوطلبان شورای اسلامی روستا به هیات نظارت شهرستان و داوطلبان شورای اسلامی شهر به هیات نظارت استان تسلیم نمایند.

تبصره ۲ - شاکیان می‌توانند شکایت خود را ظرف مهلت مقرر به هیات اجرایی مربوط نیز تسلیم نمایند. هیات اجرایی موظف است بلافاصله شکایات دریافتی را به هیات نظارت ذیربط ارسال نماید.

تبصره ۳ - هیات نظارت موظف است ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ دریافت شکایات، به آنها رسیدگی و نتیجه را به هیات اجرایی مربوط اعلام نماید. نظر هیات نظارت در این خصوص قطعی و لازم الاجرا است.

تبصره ۴ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - فرماندار یا بخشدار به عنوان رئیس هیات اجرایی موظف است پس از وصول نظریه هیات نظارت، اسامی آن تعداد از داوطلبانی را نیز که صلاحیت آنان مورد تایید هیات نظارت قرار گرفته است از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵۴ - فرماندار یا بخشدار یا نمایندگان آنان مکلف‌اند فهرست اسامی نامزدهای تایید شده انتخابات را ظرف مدت سه (۳) روز از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

پی‌نویس ۷ - به نظر می‌رسد به جای «روستا» باید «شهرستان» قید می‌گردد.

ماده ۵۵ - هیات‌های اجرایی موظفند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو (۲) روز پس از اعلام نتیجه اخذ رای انتخابات، شکایت واصله را بپذیرند و از تاریخ دریافت شکایات ظرف مدت پنج (۵) روز در جلسه مشترک هیات اجرایی و هیأت نظارت به آنها رسیدگی و اخذ تصمیم نمایند.

د - هیات‌های نظارت و وظایف آنها

ماده ۵۶ - کیفیت نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور طبق مواد ۷۳ و ۷۴ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ (پی‌نویس ۸) خواهد بود.

پی‌نویس ۸ - از قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹:

ماده ۷۳ - به منظور نظارت بر امر انتخابات شوراها، هیأت مرکزی نظارت^(*) بر امر انتخابات شوراهای اسلامی کشور متشکل از سه نفر از اعضاء کمیسیون شوراها و امور داخلی و دو نفر از اعضاء کمیسیون اصل نود، به انتخاب مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌گردد.

تبصره - در صورتی که به تعداد لازم از کمیسیون‌های مذکور داوطلب نباشد مجلس از میان سایر نمایندگان داوطلب پنج نفر را انتخاب می‌نماید.

ماده ۷۴ - به منظور نظارت بر امر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری در هر استان، هیأت عالی نظارت استان مرکب از سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی آن استان به تعیین هیأت مرکزی نظارت تشکیل می‌گردد.

تبصره - در هر استانی که تعداد نمایندگان آن از سه نفر کمتر باشد و یا به حد نصاب از آن استان داوطلب نباشد تعیین بقیه اعضاء از بین نمایندگان استان‌های مجاور با هیأت مرکزی نظارت می‌باشد.

(*) - از قانون الحاق موادی به قانون انتخابات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۷۰/۲/۳:

ماده ۵۷ - اعلام نتیجه اخذ رای انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش به عهده بخشدار و انتخابات شوراهای اسلامی شهر به عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۵۸ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - تایید صحت انتخابات شوراهای روستا و بخش با هیأت نظارت بخش و اعلام آن توسط بخشدار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت دو (۲) روز پس از اعلام نتیجه انتخابات به هیأت نظارت شهرستان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۹ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - تایید صحت انتخابات شوراهای شهر با هیأت نظارت شهرستان است و اعلام آن توسط فرماندار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایتی داشته باشد ظرف مدت دو (۲) روز پس از اعلام نتیجه انتخابات به هیأت نظارت استان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۶۰ - توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی در روستاها به پیشنهاد هیأت نظارت شهرستان و تأیید هیأت نظارت استان خواهد بود.

ماده ۶۱ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۹۶/۴/۲۰) - در انتخابات شوراهای اسلامی شهر، توقف یا ابطال انتخابات در یک یا چند شعبه اخذ رای و یا حوزه انتخابیه به پیشنهاد هیأت نظارت استان و تایید هیأت مرکزی نظارت خواهد بود.

ماده ۲ - هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری می‌تواند برای انجام مسئولیت محوله، محل کار خود را در مجلس شورای اسلامی تعیین نماید و هیأت نظارت استان و شهرستان نیز می‌توانند محل کار خود را در استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها قرار دهند و وزارت کشور مکلف است با هیأت‌های مذکور همکاری نماید.

ماده ۳ - هیأت مرکزی نظارت، بر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری نظارت خواهد کرد.

ماده ۸ - اعتبار لازم جهت نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری از محل اعتبارات مجلس شورای اسلامی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۵ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می‌شوند.

ماده ۶۲ - (اصلاحی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - جلسات هیات مرکزی نظارت و هیات‌های نظارت شهرستان با حضور حداقل دوسوم اعضا و جلسات هیات‌های نظارت استان و بخش با حضور کلیه اعضا تشکیل و مصوبات آنان با رای اکثریت مطلق معتبر خواهد بود.

تبصره ۱ - در صورت تساوی آرا در تصمیم‌گیری‌ها، تصمیمی را که رییس جلسه با آن موافقت دارد معتبر است.

تبصره ۲ - اعضای هیات‌های نظارت بخش و شهرستان و استان و ناظرین در شعب ثبت نام و اخذ رای باید در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را رعایت نمایند. در صورت تخلف، فرد متخلف توسط هیات نظارت مافوق برکنار می‌شود و چنان چه اکثر اعضای هیات نظارت بی‌طرفی کامل را رعایت نکنند هیات متخلف توسط هیات مرکزی نظارت منحل خواهد شد.

تبصره ۳ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - در صورت عدم حضور هر یک از اعضای هیات‌های نظارت در دو جلسه متوالی و یا چهار جلسه غیرمتوالی و یا استتکاف از امضای صورتجلسات، اقدام لازم جهت معرفی جایگزین توسط هیات نظارت مربوطه صورت خواهد گرفت.

ماده ۶۳ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - هیات مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی، به طرق زیر نظارت خود را اعمال می‌نمایند:

الف - گزارش‌های وزارت کشور و بازرسی‌های آن.

ب - اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به هیات‌های اجرایی و مباشرین وزارت کشور.

ج - رسیدگی نهایی شکایات و پرونده‌ها و مدارک انتخابات.

د - تعیین ناظر در تمام هیات‌های مربوط به انتخابات.

تبصره ۱ - (الحاقی ۱۳۹۶/۱۰/۲۴) - دبیرخانه دائمی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات در مجلس شورای اسلامی در اجرای ماده ۵۳ این قانون با امکانات موجود مجلس شورای اسلامی مستقر می‌شود. کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور موظف است مطابق آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی ساختار سازمانی متناسب را حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه نموده و به منظور تصویب در اختیار کمیسیون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی قرار دهد.

تبصره ۲ - هیات‌های نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی می‌توانند از کارمندان دولت در جهت نظارت بر انتخابات کمک بگیرند.

تبصره ۳ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم الاجراء است.

تبصره ۴ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - داوطلبان ردصلاحیت شده در حوزه‌های انتخابیه شهرهای با جمعیت بیش از دویست هزار (۲۰۰ هزار) نفر می‌توانند ظرف مدت چهار (۴) روز از زمان ابلاغ عدم صلاحیت آنها وفق نظر هیأت نظارت استان توسط فرمانداری‌ها اعتراض خود را به هیأت مرکزی نظارت تحویل نمایند و هیأت مرکزی نظارت ظرف مدت ده (۱۰) روز پس از دریافت اعتراض، نظر قطعی و لازم‌الاجرای خود را به ستاد انتخابات استان مربوطه اعلام خواهد کرد.

تبصره ۵ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - در صورت اعتراض داوطلبان به تصمیمات و آراء هیأت‌های نظارت

استان، مراتب در هیأت مرکزی با حضور رئیس هیأت نظارت استان رسیدگی و ظرف مدت پنج (۵) روز از اعلام ردصلاحیت، اعلام نظر می‌گردد. این رأی قطعی و لازم الاجراء است.

ماده ۶۴ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - هیچ سازمان یا دستگاهی به استثنای وزارت کشور و هیأت مرکزی

نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور تحت عنوان اجرای قانون یا نظارت بر انتخابات مجاز نیست در امر انتخابات دخالت کند.

ماده ۶۵ - هیأت‌های اجرایی موظفند هیأت‌های نظارت مربوط را در جریان کلیه مراحل و امور انتخابات قرار دهند.

ماده ۶۶ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - در تمام مدتی که انتخابات برگزار می‌شود هیأت مرکزی نظارت در

سراسر کشور و هیأت نظارت استان و شهرستان و هیأت‌های بخش در حوزه‌های انتخابیه خود بر کیفیت انتخابات نظارت کامل خواهند داشت و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند آن را به بخشداران و فرمانداران اعلام و آنان موظفند بنا به نظر هیأت‌های مذکور طبق قانون انتخابات در رفع نواقص اقدام کنند و هیأت‌های نظارت استان‌ها مکلف‌اند مسایل مورد اختلاف را در همان استان حل نمایند و در صورتی که روسای هیأت‌های اجرایی، نظرات آنان را لحاظ نمایند مراتب را جهت رسیدگی نهایی به هیأت مرکزی نظارت گزارش خواهند کرد. (پی‌نویس ۹)

پی‌نویس ۹ - ماده ۱۰ قانون الحاق قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری ... مصوب ۱۳۷۰/۲/۳: پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور چنانچه هیأت مرکزی نظارت در کیفیت انجام مقدمات انتخابات از قبیل تعیین هیأت اجرایی، نحوه تبلیغات و مانند آن تخلفاتی مشاهده کنند که به صحت انتخابات خدشه وارد سازد، انتخابات را متوقف و مراتب را به وزارت کشور اعلام می‌دارد.

ماده ۶۷ - وزارت کشور موظف است حداقل یک ماه قبل از صدور دستور شروع انتخابات در هر

یک از حوزه‌های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تایید هیات مرکزی نظارت برساند.

ماده ۶۸ - هیات‌های اجرایی موظفند یک نسخه از صورتجلسه اقدامات خود را به ناظرین تسلیم

نمایند. در هر مورد که وجود امضای هیات‌های اجرایی در قانون انتخابات پیش‌بینی شده است امضای ناظرین نیز لازم است.

ماده ۶۹ - وزارت کشور به منظور حسن انجام انتخابات می‌تواند مامورینی جهت بازرسی و کنترل

جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به حوزه‌های انتخابیه اعزام نماید.

ه - تخلفات

ماده ۷۰ - ارتکاب هر گونه تقلب و تزویر در انتخابات و اعمال خلاف این قانون و آئین‌نامه اجرایی

آن از قبیل امور ذیل جرم محسوب می‌شود: (پی‌نویس ۱۰)

الف - خرید و فروش رای.

ب - تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رای یا صورتجلسات.

ج - تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.

د - رای دادن با شناسنامه جعلی.

پی‌نویس ۱۰ - ماده ۴۵ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ با اصلاحات بعدی: مجازات تخلفات و جرایم مذکور در این قانون حسب مورد همان مجازات‌های مندرج در فصل نهم قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۲/۱۲/۹^(*) خواهد بود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) - اعضای اداری هیات‌های اجرایی در صورت تخلف از وظایف مندرج در این قانون برابر ماده ۷۵ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی توسط محاکم قضایی مجازات خواهند شد و در مورد بقیه اعضا محرومیت در دو نوبت انتخابات از عضویت هیات‌های اجرایی و نظارت و شعب اخذ رأی می‌باشد.

(*) - فصل نهم قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۲ به موجب قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷، منسوخ و فصل نهم قانون اخیرالذکر (مواد ۷۵ الی ۸۸) جایگزین آن شده است.

- هـ - رای دادن با شناسنامه دیگری.
- و - رای دادن بیش از یک بار.
- ز - اخلال در امر انتخابات.
- ح - کم و زیاد کردن آرا و یا تعرفه‌ها.
- ط - تقلب در رای گیری یا شمارش آرا.
- ی - رای گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.
- ک - توصیه به نوشتن اسم نامزد معین در ورقه از طرف اعضای شعبه اخذ رای یا هر فرد دیگری در محل صندوق رای.
- ل - تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رای، صورتجلسات، تلکس‌ها، تلفنگرام‌ها و تلگراف‌ها.
- م (اصلاحی ۸۶/۸/۲۷) - بازکردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر یا پلمپ صندوق‌های رای بدون مجوز.
- ن - جابجایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی.
- س - دخالت در امر انتخابات با سند مجعول.
- ع - ایجاد رعب و وحشت برای رای دهندگان یا اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رای با سلاح یا بدون سلاح در امر انتخابات.
- ف - دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول یا به هر نحو غیرقانونی.
- ص - ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رای.
- ق - عدم رعایت بیطرفی و جانبداری از نامزد انتخاباتی توسط مجریان انتخابات و اعضای هیات‌های نظارت استان، شهرستان و بخش و ناظران شعب ثبت نام و اخذ رای.

تبصره ۵ - چنانچه وقوع جرایم مندرج در ماده فوق موجب گردد تا جریان انتخابات در یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه انتخابات مؤثر باشد مراتب جهت اخذ تصمیم به هیئت نظارت استان اعلام می گردد.

و - سایر مقررات انتخابات (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷)

ماده ۷۱ - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای انقلابی و شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به شهرداری موظفند حسب درخواست هیأت‌های نظارت بر انتخابات شوراهای وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات پشتیبانی و مالی خود را تا تأیید نهایی انتخابات توسط هیأت‌های مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در اختیار آنان قرار دهند.

بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزو ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

ماده ۷۲ - هزینه برگزاری انتخابات شوراهای از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی است.

ماده ۷۳ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است

برنامه‌های آموزشی انتخاباتی را که وزارت کشور و شوراهای نظارت انتخابات ضروری تشخیص می -

دهد، همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی استانی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

تبصره ۵ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و نهادها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور

توجه و آگاه‌سازی مردم از چگونگی انتخابات شوراهای، با وزارت کشور همکاری نمایند.

ماده ۷۴ - رسیدگی به تخلفات مأمورین نظامی و انتظامی از مفاد این قانون حسب مورد بر عهده هیأت

رسیدگی به تخلفات مأمورین مزبور مندرج در قوانین مربوط خواهد بود.

ماده ۷۵ - نحوه فعالیت‌های تبلیغاتی انتخابات، مدت زمان تبلیغات، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها و

سایر شرایط و مقررات مربوط را آئین‌نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد نمود. (بی‌نویس ۱۱)

بی‌نویس ۱۱ - قانون اصلاح ماده واحده الحاقی به قانون انتخابات (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶) مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۲۷:

ماده واحده - قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶) (*) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد: (**)

استفاده از هرگونه پلاکارد (جز در محل ستاد انتخاباتی)، دیوارنویسی و کاروان‌های تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال اینها به استثناء عکس حداکثر در دو فرم و جزوه و تراکت یا عکس و سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی و طرفداران آنان ممنوع می‌باشد. متخلفین از این قانون از سه تا سی روز زندان محکوم می‌گردند.

تبصره ۱ - اعلام نظر شخصیت‌ها در تأیید کاندیداها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسئولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضاء آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد. **تبصره ۲ -** این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجرا است. **تبصره ۳ -** کلیه قوانین و مقررات مغایر این قانون لغو می‌گردد.

(*) **قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مصوب ۱۳۷۰/۵/۶:**

ماده واحده - استفاده از هرگونه پلاکارد، تراکت، دیوارنویسی و کاروان‌های تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال اینها به استثناء عکس حداکثر در دو فرم و جزوه و سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی و طرفداران آنان ممنوع می‌باشد. متخلفین از این قانون از سه تا سی روز زندان محکوم می‌گردند.

تبصره ۱ - اعلام نظر شخصیت‌ها در تأیید کاندیداها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسئولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضای آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد.

فصل سوم: وظایف و اختیارات شوراهای (غیر مرتبط با انتخابات)

(**) نظر به اینکه قانون تفسیر قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۱۴ در ارتباط با موضوعاتی تصویب شده که مشابه آنها در قانون اصلاحی آن نیز پیش بینی شده ذیلاً به درج تفسیر قانونی مزبور مبادرت می شود:

قانون تفسیر قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶) مصوب ۱۳۷۰/۱۲/۱۴:

موضوع استفسار:

۱- اقداماتی که گروه ها، مجامع و تشکیلات جمعی نظیر جامعه روحانیت مبارز و مجمع روحانیون مبارز تهران یا روزنامه ها و مجلات هفتگی و ویژه نامه ها با چاپ عکس یا بدون عکس، بعنوان تبلیغ یا توصیف کاندیداها انجام دهند مشمول ممنوعیت ماده واحده خواهد بود یا خیر؟

۲- مقصود از عکس در دو فرم چیست؟ آیا اگر در صدر و ذیل هر عکس مطالب تبلیغاتی با نامها و عناوین متنوع در ایام تبلیغات پخش گردد خلاف ماده واحده است یا خیر؟

ادامه پی نویسی ۱۱:

۳- تعریف دقیقی از پلاکارد ارائه نشده، در این خصوص ملاک تشخیص و تعریف کدام مرجع است؟ آیا سیلک در محدوده معنای پلاکارد و تراکت است؟

۴- مسئولیت تخلف از مفاد ماده مذکور متوجه نامزد انتخاباتی است؟ و اگر به همین منوال یک یا دو و تعدادی از کاندیداها بازداشت شدند آیا انتخابات متوقف می شود یا خیر؟

۵- آیین نامه اجرایی قانون توسط چه مرجعی تهیه و به تصویب باید برسد؟

نظر مجلس:

ماده واحده- قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مصوب ۱۳۷۰/۵/۶ مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل تفسیر می گردد:

۱- مجامع و گروه های هر حوزه انتخابیه می توانند حمایت خود را از کاندیداهای مورد نظر کتباً به نامزد مورد نظر اعلام و نامزد مزبور می تواند حمایت اقشار و گروه های مختلف را در ذیل دو نوع پوستر مجاز و یا زندگی نامه منتشر نماید.

۲- مقصود از دو فرم همان دو نوع پوستر کاغذی می باشد و نوشتن مطالب تبلیغاتی در صدر یا ذیل آنها بلاشکال است و مشمول ممنوعیت ماده واحده فوق نمی گردد.

۳- مقصود از پلاکارد و تراکت عبارت از هرگونه تبلیغات پارچه ای، کاغذی، مقوایی و فلزی است و سیلک نیز از جمله مصادیق و امثال اینها می باشد و لیکن نصب هر نوع تابلو که مشخص کننده محل ستاد انتخاباتی می باشد بلاشکال است.

۴- مسئولیت تخلف متوجه فرد یا افراد یا گروه ها و تشکیلاتی که اقدام به تبلیغات ممنوعه نموده اند، می باشد و در هر صورت تبصره ذیل ماده (۲۸) قانون انتخابات به قوت خود باقی است و کاندیدا را نمی شود در طول برگزاری انتخابات احضار یا بازداشت نمود.

۵- آیین نامه اجرایی توسط وزیر کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم: ترتیب رسیدگی به تخلفات (غیر مرتبط با انتخابات)

فصل پنجم: سایر مقررات

ماده ۹۷ - (اصلاحی ۱۳۸۹/۵/۳۱) - در صورتی که هر یک از شوراها به علت فوت، استعفا، یا سلب عضویت اعضاء اصلی و علی‌البدل، فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد و همچنین در حوزه‌هایی که انتخابات آنها بر اساس مواد (۶۰)، (۶۱)، و (۹۸) این قانون باطل یا متوقف و یا طبق ماده‌ی (۹۱) این قانون، شورای آن منحل گردد و نیز در حوزه‌هایی که تعداد داوطلبان آنها در مهلت ثبت نام یا تا قبل از روز اخذ رأی، مساوی یا کمتر از تعداد اعضای اصلی باشد و انتخابات آنها به این دلیل یا به هر دلیل دیگر برگزار نشده باشد و یا به هر دلیل فاقد شورا باشد، وزارت کشور موظف است انتخابات میان‌دوره‌ای شورای اسلامی آنها را همزمان با اولین انتخابات سراسری سایر انتخابات، مشروط به آن که حداقل یک سال به پایان دوره شورا باقی مانده باشد، برگزار نماید.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۹/۵/۳۱) - در برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای نیازی به تشکیل هیأت‌های اجرایی بخش و شهرستان نیست و همان هیأت‌هایی که بر اساس قوانین انتخابات سراسری تشکیل شده است، وظایف و اختیارات هیأت‌های مذکور را بر عهده خواهند داشت.

ماده ۹۸ - در حوزه‌های انتخابیه‌ای که به علت بروز حوادث غیرمترقبه و مسایل سیاسی و امنیتی، برگزاری انتخابات امکان‌پذیر نباشد انتخابات آن حوزه‌ها تا رفع موانع متوقف می‌شود. تشخیص این موانع با وزیر کشور می‌باشد.

ماده ۹۹ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هرگاه انتخابات هر یک از شوراهای روستا و شهر بنا به دلایل ذکر شده متوقف و یا پس از تشکیل طبق مقررات قانونی منحل شود تا برگزاری انتخابات مجدد و تشکیل شورای جدید، استاندار جانشین آن شورا خواهد بود.

تبصره ۱ - جانشین شورای شهر تهران، وزیر کشور خواهد بود.

تبصره ۲ - جانشین شورای روستا، شورای بخش می باشد.

ماده ۱۰۰ - حداکثر ظرف یک سال پس از تصویب این قانون، کلیه شوراهای در سراسر کشور باید تشکیل شده باشد.

ماده ۱۰۱ - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می تواند با همکاری وزارت کشور و شورای عالی استانها در راستای ارتقاء سطح فرهنگ شوراهای و مشارکت، برنامه های مختلف فرهنگی و آموزشی را تهیه و پخش نماید.

ماده ۱۰۲ - کلیه شوراهای موضوع این قانون مکلفند حداکثر ظرف مدت ده (۱۰) روز مصوبات خود را به نمایندگان حوزه انتخابیه و شورای مافوق، مسؤولین اجرائی ذیربط و عالی ترین مقام اجرائی مربوط و در مورد شورای عالی استانها به مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور ارسال نمایند.

ماده ۱۰۳ - استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند در کلیه شوراهای و کمیته های تخصصی مرتبط با وظایف شوراهای (بجز کمیته برنامه ریزی شهرستان) که در سطح منطقه تشکیل می دهند از نماینده شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان عضو ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند.

ماده ۱۰۴ - استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می شوند در حدود اختیارات شوراهای ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند. موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذیصلاح رسیدگی می شود.

ماده ۱۰۵ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می گردد.

ماده ۱۰۶ - وزارت کشور مسؤول اجرای این قانون است و موظف است ظرف دو ماه آئین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز را تهیه و هیأت وزیران موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون خارج از نوبت آئین‌نامه‌های مذکور را تصویب نماید.

ماده ۱۰۷ (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هر گونه اصلاح در آئین‌نامه اجرائی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰۸ - (الحاقی ۱۳۹۶/۴/۲۰) - قانون اصلاح پاره‌ای از مواد قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ و قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ و اصلاحات آن مصوب ۱۳۶۹ و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها به استثناء موارد زیر نسخ می‌گردند:

۱- مواد (۱۱)، (۱۴)، (۱۷)، (۱۸) و (۲۰) مصوب ۱۳۶۱/۹/۱

۲- مواد (۴۱)، (۴۵)، (۵۵)، (۷۳) و (۷۴) مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹.